

ISSN 2010-6246

ILM SARCHASHMALARI

ILMIY-NAZARIY, METODIK JURNAL

Science Top Sources
Scientific-theoretical, methodical journal

2024.5/1

www.ilmsarchashmalari.uz

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN
VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

ILM SARCHASHMALARI

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasining FILOLOGIYA, FALSAFA, FIZIKA-MATEMATIKA hamda PEDAGOGIKA fanlari bo'yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrdir.

5/1-son (may 2024)

**Ilmiy-nazariy, metodik jurnal
2001-yildan nashr qilina boshlagan**

Urganch – 2024

“ILM SARCHASHMALARI” ilmiy-nazariy, metodik jurnal

Bosh muharrir, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent **YO‘LDOSHEV Ro‘zimboy**

TAHRIR HAY’ATI:

ABDULLAYEV Bahrom, fizika-matematika fanlari doktori, professor (UrDU),
ABDULLAYEV O‘tkir, tarix fanlari doktori, professor (UrDU),
ATADJANOV Ilxam, geografiya fanlari nomzodi, dotsent (UrDU),
ATAYEV Shokir, yuridik fanlari bo‘yicha falsafa doktori PhD, (UrDU),
AHMEDOV Oybek Saporbayevich, filologiya fanlari doktori, professor (O‘zDJTU),
BERDIMUROTOVA Alima, falsafa fanlari doktori, professor (QDU),
DO‘SCHONOV Tangribergan, iqtisod fanlari doktori, professor (UrDU),
ERMETOVA Jamila, filologiya fanlari nomzodi, dotsent (UrDU),
HAJIYEVA Maqsuda, falsafa fanlari doktori, professor (UrDU),
IBRAGIMOV Zafar, fizika-matematika fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent, (UrDU),
IMOMQULOV Sevdiyor, fizika-matematika fanlari doktori, professor (NavDPI),
JUMANAZAROV Doniyor, fizika-matematika fanlari doktori (UrDU),
JUMANIYOZOV Zohid Otoboyevich, filologiya fanlari nomzodi, dotsent (UrDU),
KALANDAROV Aybek, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori PhD, (Ma’mun universiteti),
KAVALYAUSKAS Vidas, gumanitar fanlar doktori, professor (Litva universiteti),
KURAMBAYEV Sherzod Raimberganovich, texnika fanlari doktori, dotsent (UrDU),
MADRAXIMOVA Feruza Ruzimbayevna, pedagogika fanlari doktori, dotsent (UrDPI),
NAVRUZOV Qurolboy, fizika-matematika fanlari doktori, professor (UrDU),
OTAMURODOV Sa’dulla, falsafa fanlari doktori, professor (Toshkent, Kimyo-texnologiya instituti),
QUTLIYEV Uchqun, fizika-matematika fanlari doktori, professor (UrDU),
RUZMETOV Surojbek, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD, UrDU),
RO‘ZIYEV Erkinboy, pedagogika fanlari doktori, professor (UrDU),
SADULLAYEV Azimboy, fizika-matematika fanlari doktori, akademik (O‘zMU),
SADULLAYEVA Nilufar Azimovna, filologiya fanlari doktori (O‘zMU),
SALAYEV San’atbek, iqtisod fanlari doktori, professor (Xorazm viloyati hokimligi),
SATIPOV G‘oipnazar, qishloq xo‘jalik fanlari doktori, professor (UrDU),
XODJANIYOZOV Sardor, pedagogika fanlari doktori, dotsent (bosh muharrir o‘rinnbosari, UrDU),
YOQUBOV Jamoliddin, filologiya fanlari doktori, professor (O‘zDJTU),
O‘ROZBOYEV Abdulla, filologiya fanlari doktori, dotsent (UrDU),
O‘ROZBOYEV G‘ayrat, fizika-matematika fanlari doktori, (UrDU),
G‘AYIPOV Dilshod, filologiya fanlari doktori, professor (mas’ul kotib, UrDU).

**JURNAL 2001-YILDAN CHIQA BOSHLAGAN•JURNAL
OYDA BIR MARTA NASHR QILINADI• 5/1-son (may 2024)**

MUASSIS: Urganch davlat universiteti • Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligida 2020-yil 11-noyabrda ro‘yxatdan o‘tgan • **GUVOHNOMA № 1131.**

Xulosa va takliflar. Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, bugungi yoshlarimiz kundalik hayotining katta qismini internet va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish bilan o'tkazadi. Umuman olganda, bugun internet tizimidagi axborot makonlari real voqelikdan kelib chiqib, keng jamoatchilikning manfaatlarini ro'yobga chiqarish maqsadida yoshlarimizni nosog'lom axborotlardan himoyalash masalasini tartibga soluvchi huquqiy mexanizmlarni yanada takomillashtirish joiz.

Biyuk jadid allomasi Abdulla Avloniy shunday degan: Tarbiya biz uchun yo hayot – yo mamot, yo najot – yo halokat, yo saodat – yo falokat masalasidir.

Foydalanimgan adabiyotlar ro'yxati:

- (1). Абдуллахонова, Н.Н. (2017). Современные образовательные технологии. European Journal of Technical and Natural Sciences, (2), p. 44 – 47.
- (2). Utemov V.V., Zinovkina M.M., Gorev P.M. Ijodkorlik pedagogikasi: ilmiy ijodkorlikning amaliy kursi. Darslik, 2013, 212-bet.
- (3). <https://iau.uz/oz/news/2690> Axborot iste'moli madaniyatini shakllantirishdagi dolzARB muammolar va yechimlar, IIAU 05.03.2024.
- (4). <https://namdu.uz/uz/post/1027> Namangan davlat universiteti. Yoshlarda internet, virtual axborot madaniyatini shakllantirish – eng muhim vazifa. 01.08.2022.
- (5). Hoshimov O.O., Tulyaganov M.M. Kompyuterli va raqamli texnologiyalar. T., "Yangi asr avlod", 2009.
- (6). I.U.Istamov, M.A.Sulaymonov. Variatsion kvant algoritmlarini qo'llashning samaradorligi (2023-yil 13-oktabr) 2-qism Jizzax, 2023, 48–51-betlar.<https://inlibrary.uz/index.php/computer-engineering/article/view/24980>
- (7). Медиа ва ахборот саводхонлигини шакллантиришнинг педагогик жиҳатлари. Ўкув-амалий кўлланма. Extremum-press, 2017, 142, 5.
- (8). Егорова А.М. Духовные потребности человека. "Молодой ученый", 2012, № 2 (37), с. 224 – 226.

Tashmetov Tuxtasin Xudayberganovich (Chirchiq davlat Pedagogika universiteti dotsenti (PhD) YOSHLARNI MA'NAVIY TARBIYALASHDA G'OVAVIY OMILLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM JIHATLARI

Annotatsiya. Hozirgi davr butun dunyoda g'oyaviy qarama-qarshiliklar murakkab tus olgan, mafku-ra poligonlari yadro poligonlaridan ham kuchliroq bo'lib borayotgan davtdir. Bunday sharoitda har bir xalq o'z milliy qadriyatlari xavfsizligini ta'minlashga, tarixiy negizlaridan uzoqlashib ketmaslik va o'zgalalar ta'siriga tushib qolmaslikka intiladi. Davlatlar global axborot maydonida o'z manfaatlarini himoya qilishi, turli axborot xurujlariga qarshi tura olishi esa yanada muhim hisoblanadi. Shu jihatdan yoshlar ma-naviyatini shakllantirishda axborot yetkazishning yangicha, innovatsyon texnologiyalarini qo'llash hozirgi kunning dolzARB masalalaridan biriga aylandi.

Kalit so'zlar: bag'rikenglik, umuminsoniy qadriyatlar, madaniyat, ma'naviyat, ma'rifat, qadriyat.

ВАЖНЫЕ АСПЕКТЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИДЕЙНЫХ ФАКТОРОВ В ДУХОВНОМ ВОСПИТАНИИ МОЛОДЕЖИ

Аннотация. Настоящее время – это время, когда идеологические противоречия во всем мире приобретают сложный характер, когда идеологические полигоны становятся еще сильнее, чем ядерные полигоны. В этих условиях каждый народ стремится обеспечить сохранность своих национальных ценностей, не отступать от своих исторических устоев и не поддаваться влиянию других. Еще более важным является то, что государства могут отстаивать свои интересы в глобальном информационном пространстве, противостоять различным информационным атакам. В связи с этим одним из актуальных вопросов современности стало применение инновационных технологий передачи информации в формировании духовности молодежи.

Ключевые слова: толерантность, универсальные ценности, культура, духовность, просвещение, ценностью

IMPORTANT ASPECTS OF INCREASING THE EFFECTIVENESS OF THE USE OF IDEOLOGICAL FACTORS IN THE SPIRITUAL EDUCATION OF YOUNG PEOPLE

Annotation. The present time is a time when ideological contradictions around the world are becoming complex, when ideological landfills are becoming even stronger than nuclear landfills. In these conditions, each nation strives to ensure the preservation of its national values, not to deviate from its historical foundations and not to succumb to the influence of others. Even more important is that States can defend their interests in the global information space and resist various information attacks. In this regard, one of

the topical issues of our time has become the use of innovative information transfer technologies in the formation of youth spirituality.

Key words: tolerance, universal values, culture, spirituality, enlightenment, value, education, culture, heritage.

Kirish. Bugun biz tez sur'atlar bilan o‘zgarib borayotgan murakkab bir zamonda yashamoqdamiz. Davrimizning murakkabligi, bevosita, dunyoning globallashuvi va axborot-kommunikatsiyalarining rivojlanishi bilan bog‘liq. Shu ma’noda, murakkab ijtimoiy va siyosiy munosabatlarni yumshatish hamda jamiyat manfaatlari yo‘lida undan maqsadli foydalanish uchun uning rivojlanish qonuniyatlar va o‘ziga xos xususiyatlarini tadqiq etish talab etiladi. Bunday sharoitda davrning eng muhim xususiyati bo‘lgan madaniyatlar to‘qnashuvi va milliy chegaralarning yuvilishiga qarshi tabiiy ravishda, tarbiyaviy usullar samaradorligini oshirish, bunda ma’naviyat targ‘iboti usulidan foydalanish asosiy vosita sifatida maydonga chiqadi. Ma’naviyatni yoshlarning qalbi, ongi va ichki dunyosiga singdirishda axborot-kommunikatsion texnologiyalarning zamonaviy vositalaridan foydalanishga nisbatan zaruratning paydo bo‘lishi, ma’lum ma’noda qonuniydir. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning “Taraqqiyotga erishish uchun raqamli bilimlar va zamonaviy axborot texnologiyalarini egallashimiz zarur va shart. Bu bizga yuksalishning eng qisqa yo‘lidan borish imkoniyatini beradi. Zero, bugun dunyoda barcha sohalarga axborot texnologiyalari chuqur kirib bormoqda” [1], deb aytgan mulohazalari fikrimizni tasdiqlaydi. Chindan ham, biz o‘ta murakkab, ziddiyatlarga to‘la axborot asrida yashayapmiz. Bugun dunyoda zamonaviy axbopot texnologiyalap tizimi orqali istagan odam har qanday ma’lumotni qabul qilishi yoki uzatishi mumkin. Albatta, uning kishilar dunyoqarashi, bilimi va saviyasining kengayishidagi ahamiyatini inkor etmagan holda, xuddi shu tizim orqali oddiy axloqiy me’yorlarga zid bo‘lgan axborot axlatlari o‘rin olgani, ushbu innovatsion axborot texnologiyasi mahsulidan transmilliy jinoyatkorona guruhlar, terrorist va aqidaparastlar o‘zlarining g‘arazli maqsadlarini yoshlar ongiga singdirish orqali g‘oyaviy ta’sir o‘tkazish imkoniyatlari tobora kengaymoqda. Bu borada tadqiqotchi N.Umarova shunday yozadi: “Globallashuv yalpi, kompleks tabiat kasb etib, uning ta’siri axborot sohasiga, ma’naviy hayotga, siyosat, iqtisod, ijtimoiy sohalarga yoyilganligini ta’kidlab, bu sohalarda globallashuvning salbiy jihatlari sifatida madaniy gegemoniya, yevrotsentrizm, ongi boshqarish – manipulatsiya kabi ijtimoiy hodisalarini keltiradi” [2].

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Hozirgi kundagi eng katta xavf insonlarning qalbi va ongini egallah uchun uzlusiz davom etayotgan mafkuraviy kurashdir. “Endilikda yadro maydonlarida emas, mafkura maydonlarida bo‘layotgan kurashlar ko‘p narsani hal qiladi. Bu achchiq haqiqatni hech qachon unutmaslik lozim” [3]. “Demokratiya niqobidagi tahdidlar xalqaro maydondagi turli siyosiy kuchlar tomonidan ongli ravishda uzoqni ko‘zlab amalga oshirilmoqda” [4]. Darhaqiqat, ijtimoiy hayotning barcha sohalarda global o‘zgarishlar tobora kuchayib borayotgan hozirgi davrda, ma’naviy tahdidlar ko‘lami ham jadal kengayib bormoqda. Natijada millat madaniyatiga ta’sir etuvchi ma’naviy tahdidlar insoniyat oldiga yangi muammolarni keltirib chiqarmoqda. Chetdan kirib kelayotgan, mamlakatimiz fuqarolari, ayniqsa, yoshlar ongi va ichki dunyosini individualizm, axloqiy buzuqlik, zo‘ravonlik, egotsentrizm g‘oyalari bilan zaharlovchi ushbu ma’naviy-mafkuraviy tahidlarga qarshi turishimiz bugungi kun davr talabidir.

Bizning fikrimizcha, tahidlarning oldini olish va ularga qarshi kurashishda quyidagi omillar yordam beradi:

- ma’naviyatni yoshlar ongiga turli xil innovatsion texnologiyalar orqali singdirish;
- globallashuv davrining turli g‘oyaviy tahidlardan ogoh bo‘lish;
- bugungi dunyoning mafkuraviy manzarasini izchillikda o‘rganib borish;
- ma’naviyatni yuksaltirishga yo‘naltirilgan targ‘ibot-tashviqot ishlarini innovatsion texnologiyalar asosida yanada kuchaytirish.

Yuqoridagi tahliliy fikrlardan kelib chiqib, shuni aytish mumkinki, ijtimoiy hayotning barcha sohalarda global o‘zgarishlar tobora kuchayib borayotgan hozirgi davrda, ma’naviy tahdidlar ko‘lami ham jadal kengayib bormoqda. Xususan, biringina axborot-kommunikatsiya sohasidagi global o‘zgarishlarni kuzatar ekanmiz, uning ta’siri jahonda g‘oyaviy va madaniy gegemonlik uchun asosiy qurolda aylanayotganini ko‘ramiz. Axborot texnologiyalari yuksalgan davlatlar esa, bu jarayonning harakatga keltiruvchi kuchlari bo‘lmoqda. Bizningcha, global o‘zgarishlar bilan bog‘liq ziddiyatlar, avvalo, ma’naviy sohada yaqqol namoyon bo‘lmoqda.

Tadqiqot metodologiyasi Bizning fikrimizcha, global o‘zgarishlar davrida ma’naviyatni demokratiyaning umuminsoniy prinsiplari orqali yoshlar ongi, qalbi va ichki dunyosiga singdirishda quyidagi holatlarga e’tibor berish lozim: 1) ezgu g‘oya va maqsad har bir kishining ongi va tafakkurida ishonch va e’tiqodiga aylanishi lozim; 2) inson o‘zi ishongan ezgu g‘oya va maqsadlarini hayotiy vaziyatlarda qo‘llash

ko‘nikmasi, malakasiga ega bo‘lishi, unga amal qilishi; 3) ma’naviyatning muayyan ijtimoiy guruh, qatlam, etnos, xalq, millat, jamiyat a’zolarining ong va tafakkuri darajasida ijtimoiylashuvi, ya’ni fikrning g‘oyaga o‘sib o‘tish jarayonining tezlashuvini ta’minlaydi. Shu bois yuqorida ta’kidlangan jihatlarga e’tibor qaratish guumanistik prinsiplar orqali ma’naviyatni yoshlar va ongi va qalbiga singdirishda e’tibor berish lozim bo‘lgan jihatlar sifatida e’tiborni tortadi.

Shu o‘rinda, O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 8-moddasida “O‘zbekiston xalqini, millatidan qat’i nazar, O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari tashkil etadi” [6], deya belgilab qo‘yilganligi beziz emas. Bu qoida demokratik yo‘ldan borayotgan davlatlarning xalqaro huquq me’yorlarida o‘z aksini topgan. Biz taraqqiyparvar insoniyat erishgan jamiki yutuqlar, millatimiz rivojiga xizmat etadigan umuminsoniy qadriyatlar va demokratiya tamoyillarini yanada rivojlantirish tarafdomiz. Ma’naviyatimiz zamirida asrlar osha sayqal topib kelgan milliy urf-odat va an’analarimiz umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg‘unlashuvi lozimligi ta’kidlanadi. Aniqroq aytganda, demokratiya tamoyillari milliy qadriyatlarimizdan voz kechish hisobiga emas, aksincha, ularning yanada takomillashuvi va gullab-yashnashiga xizmat qilmog‘i darkor.

Tahsil va natijalar. Tadqiqotchilar mafkuraviy, ma’naviy tahdidlariga qarshi kurashning oldini olish yo‘llari sifatida quyidagilarni taklif qilishadi:

1. “Milliy tarbiyani takomillashtirish orqali tahdidbardosh yoshlarni voyaga yetkazish.
2. Targ‘ibot-tashviqot ishlarini innovatsion usullar bilan yuqori bosqichga ko‘tarish.
3. Jamiyatimiz hayotining turli sohalarida halol mehnat qilib, mamlakat taraqqiyotiga o‘zining munosib hissasini qo‘shayotgan fidoyi, elga va vatanga sadoqatli, vatanparvar insonlarni zamonamiz qahramonlari sifatida yurtga tanitish maqsadga muvofiqdir” [7].

Ma’naviy-mafkuraviy tahdidlar yosh avlod uchun o‘ta xatarli hisoblanadi. Uni yoshlar shunchaki yolg‘iz o‘zi yengib ketishi dargumon. Bu jarayonda faqat hamjihatlik, ya’ni, birlashish asosida, milliy ma’naviyatimizning mohiyatini chuqur o‘rgangan holda amalga oshirish lozim bo‘ladi. Faqat ma’naviyatgina o‘z manfaatini umummanfaat bilan birlashtira olishga yo‘l ko‘rsatuvchi omil bo‘lib xizmat qiladi.

Xulosa va takliflar. Xulosa o‘rnida shuni aytish mumkinki, bugungi global o‘zgarishlar davrida ma’naviyatni har bir inson, ayniqsa, yoshlarning qalbi, ongi va ichki dunyosiga singdirish ularda ma’naviy, axloqiy, tarbiyaviy sifatlarni har tomonlama shakllantirish hozirgi kunning talabidir. Zero, millat taraqqiyoti, ma’naviyati va madaniyati yuksak bilimli yoshlarga bog‘liq. Buning uchun bugungi yangilanayotgan jamiyatda nafaqat erkin harakat qilishi, balki uni rivojlantirishi uchun yagona ma’naviyat ostida birlashish talab etiladi. Shundagina yoshlarni globallashuvning salbiy oqibatlaridan va ma’naviy tahdidlardan omon saqlash mumkin. Bu ularning qalbida yurtga sadoqat, Vatanga muhabbat tuyg‘ularinining takomillashuvi uchun zamin yaratadi.

Foydalanimgan adabiyotlar ro‘yxati:

- (1). O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. “Xalq so‘zi”, 2020-yil 26-yanvar. <https://president.uz/uz/lists/view/3324>.
- (2). Umarova N. Madaniy vasvasa yoxud axloqning globallashuvi. “Jamiyat va boshqaruv”, T., 2-son, 37-bet.
- (3). Karimov I.A. Ozod va obod vatan, erkin va farovon hayot – pirovard maqsadimiz. Toshkent, “O‘zbekiston”, 2000, 491-bet.
- (4). Ochilov X. Demokratiya niqobidagi tahdid. Toshkent, “Muharir”, 2010, 4-bet.
- (5). Bozorov O. Milliy g‘oya va targ‘ibot samaradorligi. Toshkent, “Ma’naviyat”, 2018, 14 – 15-betlar.
- (6). O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Toshkent, “O‘zbekiston”, 2023-yil 30-aprel.[//www.lex.uz](http://www.lex.uz).
- (7). Tashmetov T.X. Yoshlarni yot va zararli g‘oyalardan himoyalashda axborot-kommunikatsiya tizimidan foydalinish texnologiyalari. Toshkent, O‘zR Fanlar akademiyasi Asosiy kutubxonasi, 2021, 37-bet.

Abdiev Berdax Turg‘anbayevich (Ajiniyaz nomidagi Nukus davlat Pedagogika instituti “Pedagogika” kafedrasi doktoranti)

TALABALARING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA DIDAKTIK MANBALARNING AHAMIYATI

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ta’limda bir qator muammolar tahlil qilingan bo‘lib. Oliy ta’lim tizimida talabalarning o‘qish jarayonida kommunikativ kompetensiya bog‘liq tushunchalar va uning afzalliklari har tomonlama tahlil qilingan. Kommunikativ kompetensiya va didaktikani rivojlantirishga bog‘liq fikr va takliflar berilgan.

MUNDARIJA *** СОДЕРЖАНИЕ *** CONTENTS		
FIZIKA-MATEMATIKA		
Sobirov Muzaffar Azatovich	Intellektual elektr quvvat tizimi mafkurasi va konseptual modellarini ishlab chiqish	3
Ismoilova Zamira Tuxtayevna	Uch qatlamlari silindrik jismning erkin va majburiy tebranishlari	8
Esanov Nuriddin Qurbonovich, Xalilov Shaxobiddin Fayziyevich, Saipnazarov Jonibek Muxammadiyevich, Rahmonova Go'zal Xolmamatovna	Elastik muhitda joylashgan suyuqlikli silindrik qobiqning xos tebranishlari	13
Axmedov Qurbonbay Yuldashboyevich	<i>m</i> – plurisubgarmonik funksiyalarning ba'zi xossalari	19
Марданов Арслан Пардаевич	Lakunar darajali qatorlarning mavjudlik sohalari haqida	23
FALSAFA		
Usmonov Shoxrux Shokir o'g'li	Yangi O'zbekistonda madaniyatlararo muloqot madaniyatini rivojlantirishda ijtimoiy muhitning o'rni	28
Mamatqulov Rustam Ubaydullayevich	Milliy manfaatlar va milliy o'zlikni anglashni rivojlantirish ehtiyoji	31
TILSHUNOSLIK		
Karimova Madina Saydulla qizi	Arxitektura sohasida yangi so'zlarning shakllanishida ekstralengvistik va intralingvistik omillar ta'siri	34
Zohidova Sevara A'zamjon qizi	Fitonim komponentli frazeologik birliklarning semantik tadqiqi	36
Shodikulova Aziza Zikiryaevna	Substitutsiya metonimik kogeziyani shakllantiruvchi vosita sifatida	38
Kabilova Zebiniso Muratovna	Tovush va ma'no uyg'unligi	41
ADABIYOTSHUNOSLIK		
Xalliyeva Gulnoz Iskandarovna, Adamova Farangizbonu Jamol qizi, Lucia Boldrini	The Gadfly romanida Arthur Burton obrazi tahlili	44
Muxammedova Xulkar	Viktorian ingliz adabiyotida feminizm va gender diskursi	46
Umurova Ma'rifikat Yoshiyevna	Xalq qo'shiqlari va ularning tasnifi	50
Xodjaeva Dilafro'z Izatilloyevna, Bozorova Khurshida Botirovna	Jeyn Ostin asarlarida nikoh va itoatkor bo'lishda jamiyat ta'siri	52
Adambayeva Nargiza Kadambayevna	"Muhokamat ul-lug'atayn" asarida qiyosiy metodologiya asoslari	55
PEDAGOGIKA		
Kodirov Ismoil Norkobilovich	Texnika oliv ta'lim muassasalarida malakali muhandis kadrlar tayyorlashda dual ta'limning afzalliklari	58
Abdullayeva Gulmira Abdullayevna	Boshlang'ich sinf o'quvchilariga badiiy matnni o'qib tu-shunish hamda tahlil etishni singdirish metodologiyasi	62
Ubaydullayeva Gulgora Oltinbek qizi	Inkluziv ta'limning O'zbekiston ta'lim tizimidagi istiqbollari	67
Sulaymonov Mirobid Abduxolikovich, Otoboyeva Aziza Shakirovna	Yoshlarning axborot iste'moli madaniyatini oshirishda mediasavodxonlikning o'rni	69
Tashmetov Tuxtasin Xudayberganovich	Yoshlarni ma'naviy tarbiyalashda g'oyaviy omillardan foydalanish samaradorligini oshirishning muhim jihatlari	73
Abdiev Berdax Turg'anbayevich	Talabalarning kommunikativ kompetensiyasini takomillashtirishda didaktik manbalarning ahamiyati	75
Abdirahmonov Lazizbek Latipboyevich	Jismoniy madaniyat talabalarining pedagogik amaliyot jarayonida o'z-o'zini takomillashtirishining tashkiliy asoslari	78

“ILM SARCHASHMALARI”

Urganch davlat universitetining ilmiy-nazariy, metodik jurnali

Muharrir **Ro‘zimboy Yo‘ldoshev**

Texnik muharrir **Sherali Yo‘ldoshev**

Musahhihlar: **Турумова Тамара,
Aybek Kalandarov**

Ushbu songa mas’ul **Aybek Kalandarov**

Terishga berildi: 10.05.2024

Bosishga ruxsat etildi: 20.05.2024

Ofset qog‘ozzi. Qog‘oz bichimi 60x84 1/8.

Rizograf bosma usuli. Tayms garniturasi.

Adadi 125. Bahosi kelishilgan narxda.

Buyurtma №.11

Hisob-nashriyot tabag‘i 25

Shartli bosma tabag‘i 23

UrDU matbaa bo‘limida chop etildi.

UrDU matbaa bo‘limi matbaa faoliyatini boshlagani
haqida vakolatli davlat organini xabardor qilish to‘g‘risidagi
Tasdiqnoma (№3802-835f-ad22-c709-fbd1-1129-1986)
asosida faoliyat yuritadi.

Manzil: 220110. Urganch shahri, H.Olimjon ko‘chasi, 14-uy.

Telefon/faks: (0362)-224-66-01;

e-mail: ilmsarchashmalari@umail.uz

ilmsarchashmalari@mail.ru

Veb-sayt: www.ilmsarchashmalari.uz

Telegram: <https://t.me/ilmsarchashmalari>

ISSN 2010-6246

9 772010 624002 >